Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски фонд за отбрана“

[COM(2018) 476 final]

(2019/C 110/15)

Докладчик: **Aurel LAURENȚIU PLOSCEANU**

Съдокладчик: **Eric BRUNE**

Консултация	Европейски парламент, 2.7.2018 г.
	Съвет, 4.7.2018 г.
Решение на Бюрото на Комитета	10.7.2018 г.
Правно основание	Член 173 (3) и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентен орган	Консултативна комисия по индустриални промени (CCMI)
Приемане от CCMI	22.11.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	12.12.2018 г.
Пленарна сесия №	539
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	200/1/6

1. **Заключения и препоръки**

1.1. ЕИСК счита, че е наложително глобалната стратегия на ЕС и планът за изпълнение в областта на сигурността и отбраната да се изпълняват последователно и в съответствие с разпоредбите на Съвместната декларация на ЕС и НАТО от юли 2016 г., както и съгласно принципа на колективна сигурност на Организацията на обединените нации.

1.2. От 2017 г. насам ЕИСК насърчава създаването на Европейски съюз за отбрана и подкрепя Европейския план за действие в областта на отбраната, включително създаването на общ Европейски фонд за отбрана. Считаме, че засилването на европейската отбрана няма за цел да отслаби, а по-скоро да укрепи НАТО и трансатлантическите отношения.

1.3. ЕИСК решително подкрепя предложението за регламент за създаване на Европейски фонд за отбрана в рамките на МФР за периода 2021—2027 г., публикувано от Комисията на 13 юни 2018 г.

1.4. ЕИСК призовава за значителен качествен напредък по отношение на европейското сътрудничество в областта на отбраната. Действително ограниченото сътрудничество между държавите членки в областта на отбраната води до дублирания и до отбранителна промишленост, която остава силно фрагментирана. Липсата на интеграция при търсенето на пазара не стимулира транснационалното сътрудничество между предприятията и по-нататъшната интеграция на сектора. Това води до неефективно разпределение на ресурсите, припокриване на промишлените отбранителни способности, технологични пропуски и липса на нови програми, най-вече за сътрудничество.

1.5. ЕИСК подкрепя целта за постигане на стратегическа автономност с разработването на ключови технологии в критични области и стратегически способности. Тази цел е тясно свързана с необходимостта от добре обоснована оценка и координация, за да се гарантира, че тези технологии могат да бъдат усвоени, запазени и произвеждани на европейско равнище, като се дава възможност на ЕС да взема решения и да действа автономно при необходимост.

1.6. ЕИСК счита, че укрепването на промишлената и технологичната база на европейската отбрана е задължително условие за развиването на общи отбранителни способности.

1.7. ЕИСК подчертава, че е необходимо Европейският съюз да работи за запазването, подновяването и развиването на висококвалифицирана работна ръка и да осигурява работници с такива умения.

1.8. ЕИСК предлага Европейският съюз да активизира усилията си за хармонизиране на правилата за износ в рамките на Съюза.

1.9. ЕИСК подкрепя категорично отделянето на специално внимание на МСП и стартиращи предприятия, включително в областта на научноизследователската и развойната дейност за отбранителни цели.

1.10. ЕИСК би привел доводи, че бюджетът на ЕС в подкрепа на отбранителните дейности не следва да заменя или замества националните разходи за отбрана, а по-скоро да насърчава и засилва по-голямото и по-доброто сътрудничество в областта на отбраната. В същия ред на мисли бюджетът на ЕС за научни изследвания в областта на отбраната не следва да се разпределя за сметка на разходите за граждански научни изследвания в други сектори. Дори и решенията относно инвестициите в отбраната и развойните програми в сектора да останат прерогатив на държавите членки, Европейският фонд за отбрана може да създаде европейска добавена стойност, като осигури стимули за съвместни научни изследвания и развитие на продукти и технологии в областта на отбраната.

1.11. ЕИСК е твърдо убеден, че една по-хармонизирана и рационализирана европейска политика за отбрана може да доведе до повишаване на ефективността чрез увеличаване на пазарния дял на европейската отбранителна технологична и промишлена база и по-добро разпределение на продуктите между държавите, регионите и предприятията.

1.12. Европейският фонд за отбрана ще бъде от осезаема полза само ако подкрепя съществени дейности. Поради това работните програми на фонда би трябвало да бъдат създадени въз основа на надежден процес на планиране на отбраната в Европа, в който се определят основните приоритети относно отбранителните способности за Европа.

1.13. ЕИСК подкрепя политика на сътрудничество, която ще насърчи участието на МСП, както и на държави, които не са подписали писмото за намерения, без обаче да се забравят уменията, които те могат да добавят към промишлената и технологична база на отбранителната промишленост.

1.14. ЕИСК подкрепя предложението за ограничаване на ползата от европейските средства в случай на европейски дружества, контролирани от същия субект, и за изискване на гаранции, когато трета държава участва в разработки, подпомагани по линия на Европейския фонд за отбрана.

1.15. ЕИСК подкрепя идеята европейските средства да се управляват от Европейската комисия, но счита, че Европейската агенция по отбрана може да се намеси успешно при определянето на нуждите от отбранително оборудване и на Организацията за сътрудничество в областта на въоръженията (OCCAR), като се възползва от невинаги положителния опит, и да участва при управлението на програмите, тъй като дублирането на уменията в тази област би било вредно за ефективността на системата.

1.16. ЕИСК подкрепя идеята, че научноизследователската и развойната дейност трябва да се представят пред етична комисия. Етичните условия трябва да бъдат посочени ясно и оценени още в оценката на предложението, за да се гарантират правна сигурност и яснота.

1.17. ЕИСК изразява загриженост относно бъдещото сътрудничество с Обединеното кралство след Брекзит и призовава за засилена сигурност и отбрана с участието на Обединеното кралство в Европейския фонд за отбрана.

1.18. ЕИСК счита, че нашият застаряващ континент се чувства застрашен, което показва тенденция на отправяне на остри критики и понякога смесване на проблеми като тероризма и миграционните движения и липсата на достатъчно солидарност както в рамките на държавите членки, така и между тях, с възраждане на режимите на национализъм и авторитаризъм в целия Европейския съюз, което поставя под натиск нашата демокрация. Независимо от това колко полезен може да е Европейският фонд за отбрана като инструмент на индустриалната политика, той няма да отстрани необходимостта от допълнителни размисли относно европейската политика за отбрана.

2. **Представяне на предложението**

2.1. През последното десетилетие геополитическият контекст стана нестабилен: изправени сме пред сложна, изпълнена с предизвикателства среда, в която се появяват нови заплахи, като хибридните и кибернетичните атаки, и се завръщат други по-конвенционални проблеми.

2.2. В съвместната си декларация от 25 март 2017 г. в Рим лидерите на 27 държави членки заедно с Европейския съвет, Европейския парламент и Европейската комисия заявиха, че Съюзът ще засили своята обща сигурност и отбрана и ще насърчи развитието на една по-конкурентоспособна и интегрирана отбранителна промишленост.

2.3. Европейската отбрана е изправена пред съществени пазарни недостатъци, дължащи се в известна степен на неоползотворен потенциал за икономии от мащаба (фрагментарност на националните пазари с един-единствен купувач) и на дублиране на ресурси на европейско равнище.

2.4. Търсенето е почти изключително от държавите членки, но техните бюджети за отбрана, по-специално тези за научноизследователска и развойна дейност (НИРД), бяха подложени на значителни съкращения през последните 10 години.

2.5. През 2015 г. едва 16 % от отбранителното оборудване са били доставени чрез европейски съвместни поръчки, което е доста под колективния целеви показател от 35 %, договорен чрез Европейската агенция по отбрана.

2.6. Секторът на отбраната е силно фрагментиран по протежение на националните граници, като е налице значително дублиране, водещо до неефективност, т.е. до неизползване на икономиите от мащаба и на изводите от минал опит.

2.7. Тази ситуация не е устойчива, а разработването на крупни отбранителни системи от следващо поколение във все по-голяма степен се превръща в задача, която е непосилна за отделните държави — членки на ЕС.

2.8. Липсата на сътрудничество между държавите членки допълнително отслабва способността на отбранителната промишленост на ЕС да поддържа промишлените и технологични способности, необходими за запазване на стратегическата автономност на Съюза и за посрещане на неговите настоящи и бъдещи нужди в сферата на сигурността.

2.9. На 7 юни 2017 г. Комисията прие съобщение, с което даде началото на създаването на Европейския фонд за отбрана, който се състои от компонент за научни изследвания и компонент за способности, придружено от законодателно предложение за регламент за създаване на Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната по компонента „Способности“.

2.10. Предложението за регламент за създаване на Европейски фонд за отбрана в рамките на МФР за периода 2021—2027 г. е публикувано от Комисията на 13 юни 2018 г.

2.11. Европейският фонд за отбрана е замислен като инструмент за насърчаване на конкурентоспособността и иновативността на технологичната и промишлената база на ЕС в сферата на отбраната и поради това допринася за стратегическата автономност на ЕС. Инструментът е замислен така, че да стартира програми за сътрудничество, които не биха били реализирани без финансовото участие на Съюза, както и осигуряването на необходимите стимули за засилване на сътрудничеството на всеки етап от индустриалния цикъл.

2.12. Особено много ще се насърчава значимото трансгранично участие на малки и средни предприятия в съвместни проекти. Това ще гарантира, че Европейският фонд за отбрана ще продължи да бъде отворен за бенефициери от всички държави членки, независимо от техния размер и местоположение.

2.13. В предложението се предвижда дата на прилагане от 1 януари 2021 г., като същото се представя с оглед на съюз от 27 държави членки.

2.14. Въпреки че научните изследвания попадат в обхвата на Рамковата програма за научни изследвания и иновации („*Хоризонт Европа*“), в настоящото предложение са предвидени съответните специални разпоредби за научните изследвания в сферата на отбраната, като например цели, правила за участие и механизми за изпълнение.

2.15. То се стреми да постигне синергии с други инициативи на ЕС в областта на гражданската НИРД, като сигурността и киберсигурността, граничния контрол, бреговата охрана, морския транспорт и космическото пространство.

2.16. Между фонда и проектите, изпълнявани в рамките на постоянното структурирано сътрудничество в отбраната (ПСС), ще се поддържат тесни връзки.

2.17. Фондът ще вземе предвид Плана на ЕС за развитие на способностите, в който са набелязани приоритетите в областта на отбранителните способности, както и координирания годишен преглед на отбраната на ЕС (CARD).

2.18. В този контекст могат да бъдат взети предвид и съответните дейности, извършвани от Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) и от други партньори, когато те са в полза на интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната.

2.19. Освен това фондът взема предвид дейностите в областта на отбраната, изпълнявани чрез Европейския механизъм за подкрепа на мира — извънбюджетен инструмент, който се предлага извън МФР.

2.20. В настоящото предложение се предвижда възможността за смесване на подкрепата по фонда с финансиране, обезпечено от InvestEU.

2.21. Фондът следва да се използва за противодействие на пазарната неефективност или на неоптималните инвестиционни ситуации — пропорционално и без дублиране или изместване на частното финансиране и с постигане на ясна европейска добавена стойност.

2.22. Европейският съюз ще трябва да поеме по-голяма отговорност за защитата на своите интереси, ценности и европейския начин на живот, допълвайки дейността на Организацията на Северноатлантическия договор и сътрудничейки си с нея.

2.23. За да бъде готов да се справи с утрешните предизвикателства и да защити гражданите си, Европейският съюз трябва да укрепи стратегическата си автономия. За това е необходимо да бъдат разработени ключови технологии в критични области и стратегически способности, които да му осигурят лидерска позиция в технологиите.

2.24. Решенията относно инвестициите в отбраната и развойните програми в сектора остават прерогатив и отговорност на държавите членки.

2.25. Предлаганият подход по отношение на политиката е пропорционален на мащаба и тежестта на установените проблеми. Инициативата е ограничена до онези цели, които държавите членки не могат да постигнат по задоволителен начин самостоятелно и по отношение на които може да се очаква, че Съюзът може да постигне по-добри резултати.

2.26. Подготвителното действие за научни изследвания в сферата на отбраната започна през април 2017 г. с общ бюджет от 90 млн. евро за три години. Първите конкретни резултати от него вече са налице с подписването на първите споразумения за отпускане на безвъзмездни средства през 2018 г., но нито един от проектите още не е завършен.

2.27. По предлагания Регламент за Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната за 2019—2020 г. на разположение ще бъде бюджет от 500 млн. евро, като тя следва да започне да функционира от 1 януари 2019 г.

2.28. От 13 януари до 9 март 2018 г. беше проведена открита обществена консултация относно Европейския фонд за отбрана за всички заинтересовани страни. Бяха отправени някои критики от етична гледна точка, но пряко засегнатите заинтересовани страни подкрепят инициативата. Правилата относно правата върху интелектуалната собственост трябва да бъдат адаптирани към нуждите на сектора на отбраната.

2.29. Предлаганите бюджетни средства за периода 2021—2027 г. са 13 млрд. евро (по текущи цени), от които 4,1 млрд. евро за „действия в областта на научните изследвания“ и 8,9 млрд. евро за „действия в областта на развойната дейност“.

2.30. Ако разходната ефективност бъде потвърдена от анализ на разходите и ползите, фондът може да бъде управляван от изпълнителна агенция на Комисията.

2.31. Предлага се схема за мониторинг, която да подпомага отчитането на качеството на изпълнението и оценката. Резултатите ще се постигат постепенно.

2.32. Предложението на Комисията за МФР за периода 2021—2027 г. поставя по-амбициозна цел за интегриране на действията по климата във всички програми на ЕС, с обща цел от 25 % от разходите на ЕС, допринасящи за целите, свързани с изменението на климата. Приносът на този Европейския фонд за отбрана за постигането на тази обща цел ще бъде проследяван чрез система на ЕС от екологични параметри с подходяща степен на подробност, включително чрез използването на по-точни методики, когато такива са на разположение.

2.33. Предвидената в настоящото предложение дата за прилагане е 1 януари 2021 г.

3. **Общи бележки**

3.1. ЕИСК припомня исканията, които вече са изложени в становища CCMI/149 (2017 г.), CCMI/116 (2013 г.) и CCMI/100 (2012 г.). Глобалната стратегия на ЕС и планът за изпълнение в областта на сигурността и отбраната също предлагат важни подходи за постигането на тази цел. ЕИСК счита, че е наложително тези инициативи да бъдат приложени последователно в съответствие с разпоредбите на Съвместната декларация на ЕС и НАТО от юли 2016 г., както и съгласно принципа на колективна сигурност на Организацията на обединените нации.

3.2. С оглед на реалните геостратегически обстоятелства и промени в сферата на сигурността, Европа трябва да засили капацитета си в областта на сигурността и отбраната. От съществено значение е да има ясно разбиране за общите стратегически цели на Съюза: това все още липсва и трябва спешно да бъде развито. То е предпоставка за определяне на необходимите отбранителни способности, които трябва да бъдат подкрепени от устойчива европейска отбранителна технологична и промишлена база.

3.3. Оттеглянето на САЩ от ядреното споразумение, подписано с Иран през 2015 г., кризата в Украйна, тревожните демонстрации на Русия на границите на балтийските държави и източната граница на ЕС, възпламеняването на конфликта в дъгата Либия — Ирак — Сирия, непрекъснатата нестабилност в Сахел, потенциалната политическа и военна конфронтация между оста САЩ — Израел — Саудитска Арабия и Иран — Сирия — Русия на фона на киберзаплахите, нарастването на авторитаризма в Европа и по-голямата непредсказуемост на дипломацията на САЩ: стратегическата балансираща роля на ЕС рядко е била толкова сложна и тревожна.

3.4. Въпросите, свързани със сигурността в рамките на ЕС и извън него, са сред преобладаващите притеснения както за гражданите, така и за държавните ръководители.

3.5. ЕС трябва да се справи с поне четири предизвикателства с възможно най-голям консенсус: автономност при вземането на решения, предвиждане на кризи, политическо влияние и съгласуваност между нашите интереси и нашите демократични принципи.

3.6. През 2017 г. ЕИСК призова за създаването на Европейски съюз за отбрана и подкрепи Европейския план за действие в областта на отбраната, включително създаването на общ Европейски фонд за отбрана.

3.7. ЕИСК призова за значителен качествен напредък по отношение на европейското сътрудничество в областта на отбраната. Действително ограниченото сътрудничество между държавите членки в областта на отбраната води до дублирания и до отбранителна промишленост, която остава силно фрагментирана. Липсата на интеграция при търсенето на пазара не стимулира транснационалното сътрудничество между предприятията и по-нататъшната интеграция на сектора. Това води до неефективно разпределение на ресурсите, припокриване на промишлените отбранителни способности, технологични пропуски и липса на нови програми, най-вече за сътрудничество.

3.8. ЕИСК подкрепя целта за постигане на стратегическа автономност по отношение на определените като критични способности и технологични области. Тази цел е тясно свързана с необходимостта от добре обоснована оценка и координация, за да се гарантира, че тези технологии могат да бъдат усвоени, запазени и произвеждани на европейско равнище, като се дава възможност на ЕС да взема решения и да действа автономно при необходимост.

3.9. ЕИСК одобрява избора за подкрепа на сектора на отбраната като движена от търсенето индустриална политика.

3.10. ЕИСК изразява съгласие, че по-голямата ефикасност в националните бюджети следва да даде възможност за покриване на всички европейски нужди от отбранително оборудване.

3.11. ЕИСК изразява съгласие, че съгласуваността между програмите на европейско равнище следва да даде възможност за увеличаване на мащаба на европейския пазар, който се обслужва от европейската отбранителна промишленост.

3.12. ЕИСК е посочил, че укрепването на европейската отбранителна технологична и промишлена база е задължително условие за разработването на общи отбранителни способности.

3.13. ЕИСК подчертава, че е необходимо Европейският съюз да работи за развиването на висококвалифицирана работна ръка и да осигурява работници с такива умения.

3.14. ЕИСК предлага Европейският съюз да активизира усилията си за хармонизиране на правилата за износ в рамките на Съюза.

3.15. ЕИСК подкрепя категорично отделянето на специално внимание на МСП, включително в областта на научноизследователската и развойната дейност за отбранителни цели.

3.16. ЕИСК се е противопоставил на възможността за използване на съществуващите фондове с икономическа или социална насоченост за целите на отбраната.

3.17. ЕИСК е отхвърлил въвеждането на специална разпоредба, предвиждаща отпускане на национални бюджетни средства за отбрана в рамките на Пакта за стабилност и растеж. Разходите за отбрана следва да не дестабилизират публичните финанси.

3.18. ЕИСК е подкрепил създаването на фонд за отбрана с два компонента, обхващащи както „научни изследвания“, така и развиване на „способности“. Това може да подпомогне създаването на процес на интегрирано планиране на инвестиции в целия технологичен цикъл. Решенията за възлагане на обществени поръчки остават в ръцете на държавите членки. Форма на съвместни обществени поръчки обаче може да увеличи ефективността на търсенето и да допринесе за конкурентоспособността и ефикасността на европейската отбранителна промишленост. Бюджетът на ЕС в подкрепа на отбранителните дейности не следва да заменя или замества националните разходи за отбрана, а по-скоро да насърчава и засилва по-голямото и по-доброто сътрудничество в областта на отбраната. В същия ред на мисли бюджетът на ЕС за научни изследвания в областта на отбраната не следва да се разпределя за сметка на разходите за граждански научни изследвания в други сектори. Целта на Европейския фонд за отбрана е стартирането на програми за сътрудничество, както и осигуряването на необходимите стимули за засилване на сътрудничеството на всеки етап от индустриалния цикъл чрез подкрепа на научноизследователски и развойни дейности. Дори и решенията относно инвестициите в отбраната и развойните програми в сектора да останат прерогатив на държавите членки, Европейският фонд за отбрана може да създаде европейска добавена стойност, като осигури стимули за съвместни научни изследвания и развитие на продукти и технологии в областта на отбраната.

3.19. Секторът на отбранителната промишленост е не само от стратегическо значение за сигурността и отбраната на европейските граждани, но и дава основен принос за европейската икономика и благосъстояние с общ оборот от около 100 млрд. евро годишно и приблизително 500 000 високо квалифицирани служители, заети пряко или непряко. Този сектор е източник на авангардни продукти, услуги и технологии, при които усилията в областта на иновациите и научноизследователската и развойната дейност (НИРД) са от ключово значение за конкурентоспособността.

3.20. Европейската отбранителна промишленост, както и разходите за НИРД са концентрирани изцяло в шестте държави, подписали писмото за намерения (Германия, Испания, Италия, Обединеното кралство, Франция и Швеция), представляващи 95 % от инвестициите, по-голямата част от МСП и дружества със средна пазарна капитализация в областта на отбраната, както и водещи дружества. Една по-хармонизирана и рационализирана европейска политика в областта на отбраната може да повиши ефективността посредством допълнително специализиране на държавите, регионите или дружествата в определени технологии.

3.21. Държавите, подписали писмото за намерения, доминират на европейския отбранителен пазар по отношение на броя на активните дружества и техните продажби на оръжие. Например *BAE Systems* е най-голямото дружество в сферата на отбраната в Обединеното кралство. *SAAB* е основното шведско дружество в областта на космическото пространство и отбраната, докато най-големите дружества във Франция са *Dassault Aviation, Naval Group, Safran* и *Thales*. В Германия *Rheinmetall, ThyssenKrupp Marine Systems* and *Diehl* са важни предприятия. В Италия двете основни дружества са *Leonardo* и *Fincantieri*. *Airbus* — трансевропейско дружество — е на второ място в Европа след *BAE Systems*. Друго важно транснационално дружество е MBDA — съвместно предприятие на трите водещи европейски представители в областта на космическото пространство и отбраната (*Airbus, BAE Systems* и *Leonardo*), извършаващи дейност в сферата на производство на ракети и ракетни системи. Освен това *KNDS,* собственик на *Nexter* и *KMW*, също се превръща в трансевропейско дружество. Може да се отбележи, че някои от тези дружества не осъществяват дейност изключително на отбранителния пазар, което обяснява различните проценти на продажби на служителите.

При анализ на малките дружества в проведено наскоро проучване на IHS беше установено, че почти 1 600 МСП извършват дейност в сектора на отбраната в Европа, и беше оценено, че общият брой на МСП във веригата за доставки в сферата на отбраната е около 2 000—2 500. Известен брой от тези дружества са с двойна употреба, ангажирани както в цивилния сектор, така и в сектора на отбраната. Във всеки случай МСП играят важна роля в сектора на отбраната и са ключова предпоставка за конкурентоспособност.

3.22. Европейската отбранителна промишленост не е разпространена равномерно в целия ЕС. Това предполага, че по-големите военни разходи от държави — членки на ЕС, може да не се разпределят еднакво към всички държави членки. Ако по-високите разходи в една държава отиват към фирми в други държави, това може да доведе до нови търговски потоци.

4. **Конкретни бележки**

4.1. Европейският фонд за отбрана ще бъде от осезаема полза само ако подкрепя съществени дейности. Поради това работните програми на фонда би трябвало да бъдат създадени въз основа на надежден процес на планиране на отбраната в Европа, в който се определят основните приоритети относно отбранителните способности за Европа.

4.2. ЕИСК подкрепя политика на сътрудничество, която ще насърчи трансграничното сътрудничество — участието на МСП, включително от държави, които не са подписали писмото за намерения, без обаче да се прибягва отново до политиките в областта на правото на връщане, които понякога засилват дублирането на умения.

4.3. ЕИСК подкрепя предложението за ограничаване на ползата от европейските средства до европейските дружества, контролирани от европейски интереси, и за изискване на гаранции, когато трета държава участва в разработки, подпомагани по линия на Европейския фонд за отбрана.

4.4. ЕИСК подкрепя идеята отпускането на европейски кредити да се управлява от Европейската комисия, но счита, че Европейската агенция по отбрана може да се намеси успешно при определянето на нуждите от отбранително оборудване и на OCCAR, като се възползва от невинаги положителния опит, и да участва при управлението на програмите, тъй като дублирането на уменията в тази област би било вредно за ефективността на системата.

4.5. ЕИСК подкрепя идеята, че научноизследователската и развойната дейност трябва да се представят пред етична комисия. Етичните условия трябва да бъдат посочени ясно и оценени още в оценката на предложението, за да се гарантират правна сигурност и яснота.

4.6. ЕИСК подкрепя идеята за европейски промишлен суверенитет, но въпреки това повдига въпроса за неговото политическо реализиране, тъй като повечето от държавите — членки на Европейския съюз, виждат себе си като част от Атлантическия алианс, въпреки че много от тях остават свързани с национална идея за суверенитет.

4.7. ЕИСК изразява загриженост относно бъдещото сътрудничество с Обединеното кралство след Брекзит и призовава за засилена сигурност и партньорство с участието на Обединеното кралство в Европейския фонд за отбрана.

4.8. Засегнати от глобализацията, която е революционна в много отношения, европейците вече осъзнават някои от своите грешки и илюзии. Тяхната най-голяма грешка е бездействието им. Политиката на стратегическо въздържание, която ни позволи да се съсредоточим върху икономиката и ни донесе толкова много богатство по време на Студената война и до смяната на века, вече се е превърнала в основното европейско препятствие.

4.9. Европа от много време налага волята си на света — първо сама, а по-късно и със САЩ. В свят, в който глобалното затопляне и авторитарните режими се засилват, неравенството в развитието на отделните държави, но и в самите тях, става непоносимо. Нашият застаряващ континент се чувства застрашен и се наблюдава тенденция за отправяне на остри критики и понякога смесване на проблеми като тероризма и миграционните движения, както и липса на достатъчно солидарност както в рамките на държавите членки, така и между тях, в контекст на възраждане на национализма и авторитаризма, което поставя под натиск демокрацията в Европа. Независимо от това колко полезен може да е Европейският фонд за отбрана като инструмент на индустриалната политика, той няма да отстрани необходимостта пред Европейския съюз за политически размисъл по въпросите какво искаме да защитим и как да го защитим.

4.10. Европейската отбрана не се отнася единствено до стратегически заплахи, външна намеса, военни способности, технологични иновации и върхови постижения в сферата на промишлеността. Тъй като най-голямата заплаха, с която европейците се сблъскват днес, е предизвикателството пред самата европейска демокрация, общата политика за отбрана вече не може да пренебрегва това политическо измерение.

Брюксел, 12 декември 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER